STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOEDA
přednesené dne 24. listopadu 2005 [1]

I – Skutečnosti předcházející projednávané věci

1. Rozsudkem ze dne 25. dubna 2002, Komise v. Francie [2], Soudní dvůr prohlásil, že Francouzská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 9 prvního pododstavce písm. b), čl. 3 odst. 3, a článku 7 směrnice Rady č. 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky [3] (dále jen „směrnice" nebo „směrnice 85/374"):

— tím, že zahrnula do článku 1386-2 francouzského občanského zákoníku škody nepřevyšující 500 eur;

— tím, že v článku 1386-7 prvním pododstavci téhož zákoníku rozhodla, že distributor vadného výrobku je v každém případě odpovědný stejně jako výrobce;

— tím, že v článku 1386-12 druhém pododstavci uvedeného zákoníku stanovila, že výrobce musí prokázat, že přijal opatření způsobilá zabránit následkům vyplývajícím z vadného výrobku, aby se mohl odvolávat na důvody zproštění odpovědnosti stanovené článkem 7 písm. d) a e) směrnice.

2. Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že Francouzská republika nepřijala opatření nezbytná k tomu, aby vyhověla výše uvedenému rozsudku Komise v. Francie, zaslala jí výzvu dopisem podle článku 228 ES.

3. Dopisem ze dne 27. června 2003 francouzské orgány reagovaly na tuto výzvu dopisem. Tato odpověď obsahovala změny, které měly být v občanském zákoníku učiněny pro ukončení vytýkaného porušení, a doplňovala, že tyto změny mají být dále předloženy k projednání parlamentu.

1 — Původní jazyk: francouzština.
2 — C-52/00, Recueil, s. I-3827.
3 — Úř. věst. L 210, s. 29; Zvl. vyd. 15/01, s. 257.

4. Dne 11. července 2003 zaslala Komise Francouzské republice odůvodněné stanovisko a vyzvala ji, aby ve lhůtě dvou měsíců zajistila splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie.

5. Francouzské orgány odpověděly na toto odůvodněné stanovisko dopisem ze dne 9. září 2003, v němž Komisi informovaly o přípravě návrhu zákona a vyjádřily politování nad tím, že v této fázi nejsou s to nést odpovědnost za rozvrh práce parlamentu.

6. Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že Francouzská republika stále neplní povinnosti vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie, podala dne 14. dubna 2004 projednávanou žalobu.

II – Průběh řízení

7. V původní formulaci žaloby se Komise domáhala jednak určení, že tím, že Francouzská republika nepřijala opatření, která vyplývají z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie, týkajícího se nesprávného provedení směrnice, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 228 odst. 1 ES, a jednak uložení povinnosti Francouzské republice zaplatit Komisi na účet „Vlastní zdroje Evropského společenství" penále ve výši 137 150 eur za každý den prodlení se splněním povinností vyplývajících z rozsudku Komise v. Francie, a to ode dne vynesení rozsudku v projednávané věci až do splnění povinností vyplývajících z rozsudku Komise v. Francie. Komise rovněž požadovala, aby byla Francouzské republice uložena náhrada nákladů řízení.

8. Francouzská vláda ve své žalobní odpovědi připustila, že doposud nesplnila povinnosti vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie. Omezila se na zpochybnění výše penále navrhovaného Komisí, kterou považovala za nadměrnou.

9. Francouzská vláda ve své duplice prohlásila, že zahájila proces plnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie již v roce, kdy byl vyhlášen, a že informovala Komisi o potížích, se kterými se setkala a které byly převážně spjaty s jejím původním záměrem provést stejným textem směrnici 85/374 a směrnici Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží[4]. Naproti tomu, jakmile bude rozhodnuto o odděleném provedení, dojde urychleně ke splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie.

4 – Úř. věst. L 171, s. 12; Zvl. vyd. 15/04, s. 223.

10. Francouzská vláda v příloze dupliky předložila článek 29 zákona č. 2004-1343 ze dne 9. prosince 2004 o zjednodušení práva [5] (dále jen „zákon z roku 2004"), podle něhož:

„I – Občanský zákoník je změněn takto:

1. Článek 1386-2 zní takto:

‚Článek 1386-2 – Ustanovení této hlavy se použijí na náhradu škody vyplývající z osobní újmy. Rovněž se použijí na náhradu škody převyšující částku stanovenou vládním nařízením, vyplývající z poškození jiného majetku, než je samotný vadný výrobek';

2. První pododstavec čl. 1386-7 zní takto:

‚Prodejce, pronajímatel, s výjimkou leasingové společnosti nebo pronajímatele, jehož lze postavit naroveň leasingové společnosti, nebo jakýkoliv jiný dodavatel v rámci své podnikatelské činnosti je odpovědný za nedostatečnou bezpečnost výrobku za stejných podmínek jako výrobce, pouze pokud je tento neznámý';

3. Druhý pododstavec čl. 1386-12 se zrušuje.

II – Ustanovení části I se vztahují na výrobky, jež byly uvedeny do oběhu po datu nabytí účinnosti zákona č. 98-389 ze dne 19. května 1998 o odpovědnosti za vadné výrobky, a to i tehdy, jsou-li předmětem smlouvy uzavřené před tímto datem. Nevztahují se ovšem na spory, v nichž bylo k datu zveřejnění tohoto zákona vydáno konečné rozhodnutí.

[...]"

11. Francouzská vláda poté, co předložila dupliku, předala Komisi krom toho oznámení, k němuž byla přiložena kopie vládního nařízení č. 2015-113 ze dne 11. února 2005, kterým se provádí článek 1386-2 občanského zákoníku [6] (dále jen „vládní nařízení z roku 2005"), jehož článek 1 stanoví, že „částka uvedená v článku 1386-2 občanského zákoníku je stanovena na 500 eur".

5 — JORF ze dne 10. prosince 2004, s. 20857.

6 — JORF ze dne 12. února 2005.

12. Komise poté, co byla francouzskou vládou vyzvána, aby ve světle změn provedených zákonem z roku 2004 a vládním nařízením z roku 2005 zvážila možnost zpětvzetí žaloby, oznámila této vládě a dopisem ze dne 15. dubna 2005 Soudnímu dvoru, že svou žalobu vezme částečně zpět během jednání, které se v projednávané věci uskuteční.

13. Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že zákon z roku 2004 a vládní nařízení z roku 2005 stále nezajišťovaly úplné splnění povinností vyplývajících z rozsudku Komise v. Francie, hodlala setrvat na své žalobě s tím, že omezila jak dosah navrhovaného určení, tak výši navrhovaného penále. Komise měla totiž za to, že ze tří důvodů uvedených ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Francie dva odpadly a třetí přetrvává jen částečně, jelikož případy odpovědnosti dodavatele vadného výrobku namísto výrobce byly citelně omezeny.

14. Za těchto podmínek Komise omezila dosah určení, které požadovala v bodu 1 návrhových žádání své žaloby, tak, že jej nově formulovala následovně: „Francouzská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 228 odst. 1 ES tím, že neprovedla některá z opatření potřebných ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku Soudního dvora Evropských společenství ze dne 25. dubna 2002 ve věci C-52/00, týkajícího se nesprávného provedení směrnice 85/374, a konkrétněji tím, že i nadále považuje distributora vadného výrobku za stejně odpovědného jako výrobce, nelze-li totožnost výrobce určit, zatímco distributor v přiměřené lhůtě uvědomil poškozenou osobu o totožnosti osoby, která mu výrobek dodala."

15. Ohledně výše penále, které by měla Francouzská republika platit, Komise uvedla, že ve světle nových okolností považuje za vhodné snížit koeficient závažnosti z 10 bodů z 20, jak bylo původně navrhováno, na 1 bod z 20. Z toho vyplývá částka 13 715 eur.

16. Komise setrvala na svém návrhu uložit Francouzské republice povinnost náhrady nákladů řízení.

III – Právní rámec

17. Ve zbývající části sporu jde jen o otázku, zda je ustanovení článku 1386-7 prvního pododstavce občanského zákoníku, ve znění článku 29 zákona z roku 2004, v souladu s článkem 3 odst. 3 směrnice.

18. Článek 1386-7 pododst. 1 občanského zákoníku nyní zní následovně:

„Prodejce, pronajímatel, s výjimkou leasingové společnosti nebo pronajímatele, jehož lze postavit naroveň leasingové společnosti, nebo jakýkoliv jiný dodavatel v rámci své podnikatelské činnosti je odpovědný za nedostatečnou bezpečnost výrobku za stejných podmínek jako výrobce, pouze pokud je tento neznámý."

19. Článek 3 odst. 3 směrnice zní následovně:

„Pokud nelze určit výrobce výrobku, považuje se každý dodavatel výrobku za výrobce, pokud v přiměřené lhůtě neuvědomí poškozenou osobu o totožnosti výrobce nebo osoby, která mu výrobek dodala. Totéž platí v případě dovezeného výrobku, jestliže na tomto výrobku není uvedena totožnost dovozce podle odstavce 2, i když je název výrobce uveden."

IV – Argumenty účastníků řízení

20. Během písemné části řízení až po dupliku (včetně) se diskuse mezi účastníky řízení soustředila na způsob výpočtu výše penále navrhovaného Komisí. Francouzská vláda v zásadě uznala, že ještě nevyhověla výše uvedenému rozsudku Komise v. Francie.

21. Částečné zpětvzetí žaloby Komisí, oznámené již dopisem ze dne 15. dubna 2005 a potvrzené na jednání dne 11. října 2005, zásadně změnilo podstatu sporu. Tato podstata je nyní omezena na otázku, zda je článek 1386-7 první pododstavec francouzského občanského zákoníku, ve znění zákona z roku 2004 [7], v souladu s článkem 3 odst. 3 směrnice a zda je v případě záporné odpovědi nyní Komisí požadované penále přiměřené.

22. Komise vysvětlila, že k datu uplynutí lhůty stanovené odůvodněným stanoviskem, tedy k 11. září 2003, Francouzská republika nepřijala žádné opatření ke splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie. Na základě judikatury Soudního dvora by Komise mohla požadovat, aby bylo určeno nesplnění povinnosti pro celkové nesplnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku. Komise se nicméně z důvodu racionality a efektivity v reakci na legislativní opatření přijatá Francouzskou republikou rozhodla zúžit věcnou stránku žaloby. Takové zúžení podstaty žaloby pro nesplnění povinnosti je podle ustálené judikatury týkající se použití článku 226 ES přípustné, jen když nedojde k rozšíření ani změně předmětu sporu.

7 — Uvedený v bodě 10.

23. Komise na základě důkladného rozboru změn vnitrostátní právní úpravy provedených francouzským zákonodárcem dospěla k závěru, že první a třetí část její žaloby se staly bezpředmětnými. Pouze provedení článku 3 odst. 3 směrnice je stále neúplné. Proto se rozhodla setrvat na své žalobě v části, ve které Francouzská republika stále ne zcela vyhověla druhému důvodu uvedenému Soudním dvorem ve výše zmíněném rozsudku Komise v. Francie. V tomto ohledu Komise navíc zdůraznila, že v projednávaném případě se nejedná o nový žalobní důvod, ale o to, co ještě zbývá z jedné z původních částí projednávané žaloby.

24. Komise v podstatě vytýká Francouzské republice skutečnost, že článek 1386-7 francouzského občanského zákoníku, ve znění zákona z roku 2004, ponechávající odpovědnost na dodavateli v případě, kdy v přiměřené lhůtě uvědomí poškozenou osobu o totožnosti svého vlastního dodavatele, nepředstavuje úplné uvedení do souladu s článkem 3 odst. 3 směrnice. Připomíná, že toto ustanovení směrnice předpokládá, že se dodavatel může zprostit své odpovědnosti, pokud v přiměřené lhůtě uvědomí poškozenou osobu o totožnosti výrobce nebo osoby, která mu výrobek dodala.

25. Komise poznamenává, co se týče jí navrženého penále, že s ohledem na nedávné a podstatné snahy francouzských orgánů, které vedly k odpadnutí většiny původních žalobních důvodů, je namístě snížit koeficient závažnosti z 10 bodů z 20 na 1 bod z 20, což při nezměněných ostatních parametrech výpočtu vede k částce 13 715 eur za každý den prodlení počínaje dnem vyhlášení rozsudku Soudním dvorem.

26. Na jednání francouzská vláda zopakovala své stanovisko, vyjádřené již v dopise ze dne 17. května 2005 adresovaném Soudnímu dvoru, podle něhož žalobní důvod, na kterém Komise setrvala, ve skutečnosti představuje nový žalobní důvod, o kterém ještě nemohlo být jednáno.

27. Při řízení, které skončilo výše uvedeným rozsudkem Komise v. Francie, totiž Komise vytýkala Francouzské republice jen nesprávné provedení článku 3 odst. 3 směrnice v části, ve které článek 1386-7 občanského zákoníku nezajišťuje, aby se odpovědnost dodavatele použila pouze podpůrně, je-li výrobce neznámý. V tomto ohledu francouzská vláda odkazuje na bod 36 výše uvedeného rozsudku, jakož i na body 37 až 39 žaloby ve věci C-52/00 a na body 34 až 36 repliky Komise v projednávané věci.

28. Komise tak nikdy až do svého dopisu ze dne 15. dubna 2005 francouzské vládě nevytýkala, co jí vytýká nyní, tedy že v článku 1386-7 občanského zákoníku měla stanovit, že se distributor vadného výrobku může

zprostit odpovědnosti, nejen pokud v přiměřené lhůtě uvědomí poškozenou osobu o totožnosti výrobce, ale i v případě, kdy oznámí totožnost svého vlastního dodavatele.

29. Přitom pokud Komise měla za to, že provedení článku 3 odst. 3 směrnice stále není správné z důvodu, že přetrvává odpovědnost dodavatele v případě, kdy uvědomil poškozenou osobu o totožnosti svého vlastního dodavatele, měla zahájit řízení proti Francouzské republice na základě článku 226 ES. V projednávaném řízení je tento nový žalobní důvod nepřípustný.

30. K věci samé francouzská vláda dále podpůrně uvedla, že provedení uskutečněné zákonem z roku 2004 bylo správné. Právní povaha směrnice nevyžaduje doslovné převzetí znění směrnice do vnitrostátního práva. Navíc možnost dodavatele, stanovená článkem 3 odst. 3 směrnice, aby uvědomil poškozenou osobu o totožnosti svého vlastního dodavatele, se může uplatnit pouze podpůrně, tedy pokud je výrobce neznámý, což je okolnost celkem vzácná. Konečně přímá žaloba poškozené osoby vůči dodavateli dodavatele nezbytně nebrání tomu, aby tato osoba podala více žalob, například proto, aby se vyhnula nebezpečí v podobě průtahů v řízení. Z uvedeného vyplývá, že pokud jde o výsledek sledovaný směrnicí, je v této otázce francouzské právo s touto směrnicí v souladu.

31. Dále francouzská vláda tvrdí, že již ve svém dopise ze dne 27. června 2003, kterým odpovídala na výzvu, předala Komisi text navrhované změny článku 1386-7 občanského zákoníku, jejímž účelem bylo splnit povinnosti vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie. Podle zásady loajální spolupráce mezi orgány Společenství a členskými státy, zakotvené v článku 10 ES, se Komise, jestliže měla námitky vůči textu, který jí byl předán, měla obrátit na francouzskou vládu, spíše než čekat, až bude tento text přijat francouzským parlamentem.

32. V této souvislosti francouzská vláda odkazuje na judikaturu Soudního dvora, podle níž je jedním z cílů postupu před zahájením soudního řízení umožnit dotčenému členskému státu dosáhnout co nejrychleji a nejúplněji souladu s právem Společenství. To předpokládá, aby Komise co nejdříve informovala členský stát o námitkách, které by návrh textu, jehož cílem je provedení směrnice, mohl vyvolat.

33. Vzhledem k tomu, že Komise námitky vůči návrhu textu nevznesla, mohla francouzská vláda dovozovat, že je pro ni přijatelný. Proto byl za účelem přijetí předán francouzskému parlamentu.

34. Nakonec se francouzská vláda odvolává na písemnou odpověď Komise na otázky Soudního dvora ze dne 5. července 2005, zejména ve věci způsobu stanovení koeficientu délky porušení. Podle ní měl být tento způsob, přijatý sborem komisařů dne 2. dubna 2001, zveřejněn nebo v každém případě sdělen členským státům.

V – Posouzení

35. Z výše uvedeného vyplývá, že za současného stavu sporu zde jsou stále tři témata, na nichž se účastníci řízení neshodují:

— přípustnost zbývajícího žalobního důvodu Komise, podle něhož Francouzská republika doposud správně neprovedla do vnitrostátních právních předpisů článek 3 odst. 3 směrnice;

— opodstatněnost uvedeného žalobního důvodu;

— konečně otázka, zda Komise užila správného postupu při výpočtu koeficientu délky porušení.

36. Francouzská republika zpochybnila přípustnost zbývajícího žalobního důvodu dvěma argumenty:

— tento dílčí žalobní důvod představuje ve skutečnosti nový žalobní důvod, neboť Komise ve věci C-52/00 výslovně nežádala Soudní dvůr, aby prohlásil, že Francouzská republika měla výslovně vyloučit odpovědnost dodavatele v případech, kdy může uvědomit poškozenou osobu pouze o jméně nebo názvu svého vlastního dodavatele;

— podpůrně, Komise měla francouzské orgány okamžitě upozornit, že znění článku 1386-7, jak vyplývalo z návrhu pozměňujícího zákona v době, kdy byl předán dopisem ze dne 27. června 2003 Komisi, je stále nedostatečné k tomu, aby zajistilo správné provedení směrnice.

37. Tyto dva argumenty se mi jeví jako nepřesvědčivé.

38. Předmět projednávané žaloby spočívá v nesplnění povinností ve lhůtě stanovené výše uvedeným rozsudkem Komise v. Francie. Právě tento rozsudek definuje a vymezuje hmotněprávní povinnosti Francouzské republiky, jak mimo jiné jasně

vyplývá ze spisu týkajícího se postupu před zahájením soudního řízení a z písemné korespondence mezi účastníky řízení v projednávané věci.

39. V důsledku oznámení ze dne 23. února 2005, v němž francouzská vláda uplatňuje, že článek 29 zákona z roku 2004 ve spojení s vládním nařízením z roku 2005 zajišťuje úplné splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie, Komise reagovala rozborem a posouzením této informace. Tyto vedly ke konstatování, že uvedená vláda povinnosti zajisté ve své většině splnila, ale ne zcela. Ohledně zbývající části, u níž nebyly splněny z ní vyplývající povinnosti, se Komise rozhodla setrvat na projednávané žalobě.

40. Je nesporné, že část článku 3 odst. 3 směrnice, u něhož je úplné splnění povinností stále sporné, plně náleží do rámce projednávaného řízení tak, jak byl vymezen výzvou a odůvodněným stanoviskem Komise. Jeho předmět se pouze zúžil. Namísto tří bodů uvedených ve výroku výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie jde nyní jen o část druhého bodu uvedeného výroku.

41. Podle ustálené judikatury Soudního dvora týkající se použití článku 226 ES má postup před zahájením soudního řízení tři cíle:

— umožnit dotčenému členskému státu, aby napravil případné porušení;

— umožnit mu vykonávat svá práva obhajoby;

— vymezit předmět sporu pro řízení před Soudním dvorem [8].

Z uvedeného vyplývá, že Komise po ukončení postupu před zahájením soudního řízení již nemůže rozšířit ani změnit předmět sporu. Naproti tomu je plně oprávněna zúžit jeho předmět, neboť takové zúžení nemůže poškodit základní procesní záruky členských států.

42. V rámci uplatnění článku 228 odst. 2 ES plní postup před zahájením soudního řízení obdobné funkce jako postup stanovený v článku 226. Z toho vyplývá, že Komise může zúžit předmět sporu během soudního řízení za předpokladu, že zůstane z věcného hlediska nezměněn.

8 — Rozsudek ze dne 10. prosince 2002, Komise v. Irsko (C-362/01, Recueil, s. I-11433, body 16 až 18).

43. V projednávaném případě přitom Komise zúžila předmět sporu, zatímco jeho věcný obsah zůstal stejný, tedy správné a úplné splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Francie. Okolnost, že se nyní francouzská vláda a Komise neshodují na přesném rozsahu povinností vyplývajících z článku 3 odst. 3 směrnice, nemá na toto konstatování vliv. Plnění povinností vyplývajících z rozsudku Soudního dvora totiž s sebou může přinášet otázky o jejich konkrétním obsahu. Tyto otázky musí být případně vyřešeny během postupu stanoveného v článku 228 ES. V tomto ohledu ještě odkazuji na nedávný rozsudek Komise v. Francie v jiné věci [9], kde Soudní dvůr nejprve musel stanovit přesné povinnosti Francouzské republiky, tak jak vyplývají z relevantní právní úpravy Společenství, a to předtím, než vůbec mohl určit, zda Francouzská republika úplně a správně splnila povinnosti vyplývající z předcházejícího rozsudku Soudního dvora ze dne 11. června 1991 [10], či nikoliv.

44. Ostatně tvrzení francouzské vlády by vedlo k výsledkům málo uspokojivým, či dokonce paradoxním, neboť částečné splnění povinností vyplývajících z rozsudku Soudního dvora, vydaného na základě článku 226 ES, by pro Komisi znamenalo povinnost opětovně zahájit řízení na základě téhož článku. Takový důsledek se mi jeví z hlediska procesní ekonomie jako výrazně nežádoucí.

45. V této souvislosti připomínám historii projednávané věci. Již v rozsudku ze dne 13. ledna 1993 [11] musel Soudní dvůr konstatovat, že Francouzská republika nesplnila své povinnosti tím, že neprovedla směrnici ve lhůtě stanovené jejím článkem 19. Následně Soudní dvůr v rozsudku ze dne 25. dubna 2002 [12] konstatoval, že Francouzská republika směrnici neprovedla správně. Přijetí francouzské teze, kterou mimo jiné považuji za vnitřně nepodloženou, by mělo za následek možnost čtvrtého či dokonce pátého řízení ohledně provedení směrnice Francouzskou republikou.

46. Právě s ohledem na výše uvedené musíme přistupovat k posouzení teze, podle níž jsou povinnosti členských států, musí-li splnit povinnosti vyplývající pro ně z rozsudku Soudního dvora vydaného na základě článku 226 ES, vymezeny obsahem žalobních důvodů formulovaných Komisí právě v tomto předešlém řízení.

47. Tím, že francouzská vláda podporovala posledně zmiňovanou tezi, ponechala bez povšimnutí, že předmět řízení podle článku 228 ES je stále vymezen předchozím rozsudkem Soudního dvora. Projednávané řízení nemůže mít jiný předmět než nesplnění, nesprávné splnění či částečné splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku.

9 — Ze dne 12. července 2005 (C-304/02, Sb. rozh. s. I-6263).
10 — Komise v. Francie (C-64/88, Recueil, s. I-2727).
11 — Komise v. Francie (C-293/91, Recueil, s. I-1)
12 — Výše uvedený rozsudek Komise v. Francie.

48. Lze si totiž zajisté představit, že během řízení podle článku 228 ES mohou vyvstat otázky ohledně dosahu předchozího rozsudku. Nicméně takové otázky se netýkají přípustnosti žaloby, ale její opodstatněnosti. Právě z tohoto důvodu se později k tomuto argumentu francouzské vlády vrátíme.

49. Ani podpůrný argument francouzské vlády se mi nejeví jako přijatelný.

50. Otázka, zda Komise měla informovat francouzské orgány o svém názoru, že zamýšlené znění článku 1386-7 občanského zákoníku představuje neúplné provedení článku 3 odst. 3 směrnice, nebo zda mělo náležet Francouzské republice, aby výslovně vyzvala Komisi, aby jí sdělila své komentáře k dotčenému textu, není relevantní pro posouzení přípustnosti projednávané žaloby.

51. Nemám v úmyslu vyloučit, že nedostatky ve spolupráci mezi Komisí a členskými státy při plnění povinností vyplývajících z rozsudků Soudního dvora by mohly mít vliv na posuzování opodstatněnosti žaloby na základě článku 228 ES nebo závažnosti případných sankcí, ale takové okolnosti nemohou ovlivnit přípustnost žaloby, která je jinak zcela přípustná.

52. Pokud jde o meritum projednávané věci, je třeba, abychom určili, zda článek 1386-7 občanského zákoníku v platném znění splňuje požadavky článku 3 odst. 3 směrnice.

53. Ve výše uvedeném rozsudku ze dne 25. dubna 2003, Komise v. Francie, Soudní dvůr výslovně rozhodl, že směrnice, v otázkách, které upravuje, v plném rozsahu harmonizuje právní a správní předpisy členských států [13]. Z uvedeného vyplývá, že členské státy již nejsou oprávněny zachovávat jiný obecný režim odpovědnosti za vadné výrobky než režim stanovený směrnicí. Pro přesné stanovení povinností členských států je tedy třeba, abychom se odvolali na doslovné znění textu a na systém vlastní směrnice.

54. Přitom znění článku 3 odst. 3 neponechává téměř žádný prostor k nejasnostem. Podle jeho poslední věty „[...] [se] považuje [...] každý dodavatel [vadného výrobku] za

13 — Bod 24.

výrobce, pokud v přiměřené lhůtě neuvědomí poškozenou osobu o totožnosti výrobce nebo *osoby* [14], která mu výrobek dodala". První pododstavec článku 1386-7 občanského zákoníku nyní zní takto: „Prodejce [...] nebo jakýkoliv jiný dodavatel je odpovědný za nedostatečnou bezpečnost výrobku za stejných podmínek jako *výrobce* [15], pouze pokud je tento neznámý".

55. Při srovnání obou textů je na první pohled zřejmé, že francouzský zákonodárce do nového znění článku 1386-7 občanského zákoníku nezahrnul „dodavatele dodavatele". Provedení článku 3 odst. 3 směrnice do francouzského práva tak stále není úplné.

56. Toto konstatování je jako takové dostatečné pro závěr, že projednávaná žaloba je odůvodněná.

57. Nicméně jen pro úplnost se budeme stručně zabývat tezí francouzské vlády, týkající se zbývající části předmětu sporu.

58. Jak jsem připomněl výše v bodě 53, Soudní dvůr již v bodě 24 výše uvedeného rozsudku ze dne 25. dubna 2002, Komise v. Francie, rozhodl, že směrnice v plném rozsahu harmonizuje ustanovení členských států o odpovědnosti za vadné výrobky. Francouzská republika se tak nemůže dovolávat toho, že je povinna změnit článek 1386-7 občanského zákoníku, jen pokud Soudní dvůr výslovně prokáže jeho nesoulad se směrnicí.

59. Argument vznesený Francouzskou republikou v odpovědi na otázku položenou Soudním dvorem, podle něhož má členský stát vždy určitý prostor pro uvážení ohledně provedení směrnice, a to vzhledem ke zvláštní právní povaze tohoto nástroje, rovněž není relevantní.

60. Podle četné judikatury jsou povinnosti členských států v oblasti provádění směrnic vymezeny jejich povahou, předmětem a zněním. Vzhledem k povaze směrnice dotčené v projednávaném případě, která, jak již bylo uvedeno, v plném rozsahu upravuje harmonizaci pravidel týkajících se konkrétního předmětu, neexistuje v jejím textu žádná opora svědčící ve prospěch argumentu, podle něhož mají francouzské orgány právo neuvést „dodavatele dodavatele" v pozměněném článku 1386-7 občanského zákoníku.

14 — Kurziva provedena autorem tohoto stanoviska.

15 — Totéž.

61. Na základě výše uvedeného docházíme tedy k závěru, že projednávaná žaloba je přípustná a odůvodněná.

62. Ještě zbývá otázka, zda snížené penále, jehož uložení Komise Soudnímu dvoru ještě navrhuje, je přiměřené. Obzvláště vyvstává otázka, zda postup použitý k výpočtu koeficientu délky porušení je přijatelný.

63. Komise dne 8. ledna 1997 zveřejnila sdělení o způsobu výpočtu penále stanoveného v článku 171 Smlouvy o EHS (článek 228 ES) [16]. V uvedeném sdělení bylo upřesněno, že „v závislosti na délce porušení se základní paušální částka násobí koeficientem rovnajícím se nejméně 1 a nejvíce 3". *(neoficiální překlad)*

64. Nepřekvapuje, že použití tak lapidárního vzorce v praxi není jednoduché, neboť nenabízí žádné přesné kritérium pro posouzení trvání porušení. Rovněž nijak neudivuje, že Komise z vlastní iniciativy zavedla přesnější a objektivnější kritéria. Naopak je s podivem, že až doposud neinformovala členské státy o svém souvisejícím rozhodnutí ze dne 2. dubna 2001.

65. Jakkoli může být jednání Komise z etického hlediska zpochybňováno, není jako takové protiprávní ani nelegitimní. To závisí až na otázce, zda použití nového způsobu výpočtu povede k negativnímu či pozitivnímu výsledku pro dotčený členský stát. V prvním případě nemůže být použití nového postupu bez předchozího zveřejnění považováno za nepřípustné. Ve druhém případě by takové použití bylo vskutku protiprávní, neboť by bylo v rozporu se zásadou ochrany legitimního očekávání [17].

66. V projednávaném případě musíme konstatovat, že se jedná o upřesnění týkající se již zveřejněného způsobu výpočtu, které nerozšiřuje rozsah působnosti tohoto způsobu a jehož konkrétní použití nevede pro dotčený členský stát k méně příznivému výsledku než při použití původního způsobu. Porovnáme-li totiž výsledky „nového" způsobu, tedy koeficient 1,3, s výsledkem, k němuž by podle informací Komise v odpovědi na otázky položené Soudním dvorem ze dne 5. července 2005 nejspíš původní postup

16 — Úř. věst. C 63, s. 2.

17 — Zde existuje srovnání se sděleními Komise, ohledně výpočtu pokut udělených podle článku 15 odst. 2 nařízení č. 17 Rady ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204), zveřejněnými jako pokyny v Úř. věst. 1998, C 9, s. 3.

vedl, tedy s koeficientem 1,5, je nutno konstatovat, že použití nového postupu bylo pro Francouzskou republiku příznivější.

67. S ohledem na to, že francouzská vláda nevznesla námitky vůči použití ostatních dvou složek výpočtu, koeficientu závažnosti porušení a pevného faktoru pro Francouzskou republiku, dospíváme tedy k závěru, že není namístě snižovat požadovanou výši zbývající části penále.

68. Nicméně nesdílím názor Komise v části, ve které navrhuje vztáhnout navrhované penále na dobu „ode dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci". V tomto ohledu považuji za užitečné vrátit se k nedostatku transparentnosti, který měl vliv na komunikaci mezi francouzskými orgány a službami Komise ohledně plánovaných změn občanského zákoníku, tak jak byly předány Komisi dopisem ze dne 27. června 2003.

69. Komise tak neupozornila francouzské orgány na zjevnou nedokonalost navrhovaného znění článku 1386-7 občanského zákoníku. Jde o kuriózní opomenutí, vzhledem k tomu, že by takové upozornění nijak neovlivnilo odpovědnost francouzské vlády za správné splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku ze dne 25. dubna 2002, Komise v. Francie. Francouzské orgány nepovažovaly za užitečné výslovně požádat Komisi o stanovisko, aby tak snížily nebezpečí zbytečného prodlužování lhůty, již tak příliš dlouhé, pro správné provedení směrnice. Ani jeden z obou přístupů neodpovídá normám článku 10 ES.

70. Při uložení povinnosti platit penále je v každém případě třeba dotčenému členskému státu přiznat krátkou dodatečnou lhůtu k tomu, aby mu ještě bylo umožněno dostát svým povinnostem [18]. Přiznání takové dodatečné lhůty je namístě zejména v případech, kdy, tak jako je tomu v projednávaném případě, je přesný obsah těchto povinností určen definitivně až ve vlastním rozsudku, jímž je uložena povinnost platit penále.

71. Z těchto důvodů navrhuji uložit Francouzské republice penále 13 715 eur za každý den prodlení se splněním povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku ze dne 25. dubna 2002, Komise v. Francie, a to počínaje třetím měsícem ode dne, kdy byl vyhlášen rozsudek v projednávané věci.

72. Francouzské republice musí být podle článku 69 odst. 2 jednacího řádu uložena náhrada nákladů řízení.

18 — Rozsudek ze dne 25. listopadu 2003, Komise v. Španělsko (C-278/01, Recueil, s. I-14141, bod 53).

VI – Závěry

73. S ohledem na tyto skutečnosti navrhuji Soudnímu dvoru, aby:

1. určil, že Francouzská republika tím, že nepřijala všechna potřebná opatření ke splnění druhého bodu rozsudku Soudního dvora ze dne 25. dubna 2002 ve věci C-52/00, Komise v. Francie, týkajícího se nesprávného provedení směrnice Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky, a konkrétněji tím, že i nadále považuje distributora vadných výrobků za stejně odpovědného jako výrobce, nelze-li totožnost výrobce určit, zatímco distributor v přiměřené lhůtě uvědomil poškozeného o totožnosti svého vlastního dodavatele, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 228 odst. 1 ES;

2. uložil Francouzské republice zaplacení penále 13 715 eur za každý den prodlení se splněním povinností vyplývajících z rozsudku vyhlášeného ve věci C-52/00, a to počínaje třetím měsícem ode dne, kdy byl rozsudek v projednávané věci vyhlášen, do dne, kdy budou povinnosti vyplývající z rozsudku C-52/00 splněny;

3. uložil Francouzské republice náhradu nákladů řízení.